

**సూచనలు**

1. విద్యార్థి సమాధానమును గ్రాంథిక భాషలో గాని వ్యవహారిక భాషలో గాని వ్రాయవచ్చును . సమాధాన మునకు కేటాయించిన మార్కులలో అక్షర దోషములు ఎన్ని ఉన్నను 1/8 మార్కులు మాత్రమే తగ్గించాలి.
2. ఒకే దోషము పునరావృతమైన చో దానిని ఒక దోషము గానే పరిగణించాలి
4. మూల్యాంకనం విద్యార్థులను ప్రోత్సహించే విధంగా సాగాలి . అయితే విద్యా ప్రమాణాలు కాపాడటం కూడా మూల్యాంకన కర్తల విధి అని గ్రహించాలి.

**భాగము - ఏ**

1. క్రింది గద్యము లను చదివి ఏదైనా ఒక దానిని ఎన్నుకొని అడిగిన ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలను గుర్తించండి. 5x1=5

ఏ) i) ఈ పైవన్నీ

ii) అ) బాలకవి వణ్ణాది సీతారామాంజనేయులు , పూడిపెద్ది కాశివిశ్వనాథ శాస్త్రి.

iii) అ) స్వరాజ్య గీతామృతం

iv) ఆ) పూడిపెద్ది

v) ఇ) 500

బి) i) ఇ) పాండ్యదేశపు రాజు

ii) ఈ పైవన్నీ

iii) అ) దీనుల పాలిట

iv) ఆ) గంధపుచెట్ల వనం

v) ఇ) ద్వంద్వ సమాసం

2) క్రింది గద్యము లను చదివి ఏదైనా ఒక దానిని ఎన్నుకొని అడిగిన ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలను గుర్తించండి. 5x1=5

ఏ) i) ఇ) 1336

ii) అ) పాలేగాడు

iii) ఈ పైవన్నీ

iv) ఈ పైవన్నీ

v) ఆ) వ్యవసాయం

బి)

i) అ) విస్తృతి

ii) అ) 5 నుంచి 10 అంకాలు .

iii) ఆ) ఒకే అంకం కలిగి ఉండటం

iv) అ) నాటకం

v) అ) 2 , 3 అంకాలు .

భాగము - బి

3) క్రింది ప్రశ్నలలో నాలుగింటికి సమాధానాలు రాయము. ప్రతి ప్రశ్న కి నాలుగేసి సమాధానాలు ఉన్నాయి .వాటిలో సరైన సమాధానమును ఎన్నుకొని రాయండి .

4x1=4

- i) అ) ప్రతి పద్య పాదంలో రెండో అక్షరం
- ii) ఈ) పైవన్నీ
- iii) ఆ) Ull
- iv) ఈ) స, భ, ర, న, మ, య, వ .
- v) ఆ) వృత్తజాతి

4) క్రింది ప్రశ్నలలో ఏవైనా నాలుగింటికి సమాధానం రాయండి .వాని దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో సరి అయిన దాన్ని ఎన్నుకొని రాయండి

4x1=4

- i) ఈ) ఉపమ
- ii) అ) గోరంతలు కొండంతలు చేయుట
- iii) ఇ) అర్థతరన్యాసాలంకారం .
- iv) ఈ) పైవన్నీ
- v) అ) వర్ణము

5) కింది ప్రశ్నలలో నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి . ప్రతి ప్రశ్నకు నాలుగు సమాధానాలు ఇవ్వబడినవి. సరైన సమాధానం ఎన్నుకొని రాయండి.

4x1=4

- i) ఆ) ద్వీగు సమాసం
- ii) అ) నాలుగు ముఖములు కలవాడు.
- iii) అ) ఉభయ పదార్థ ప్రాధాన్యం కలది
- iv) ఆ) రూపక సమాసం
- v) ఆ) పద్మనాభుడు

6. కింది వానిలో ఏవైనా నాలుగింటికి సమాధానము రాయండి. దిగువ ఇచ్చిన సమాధానం ములలో తగిన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి .

4x1=4

- i. పంది                      అ) వరాహము , సూకరము.
- ii. దివిజులు                ఇ) అనిమిషులు , సురలు.
- iii. పుష్పములు            ఇ) కుసుమం , విరులు
- iv అంబరం.                ఇ) ఆకాశం , నింగి.
- v. కన్ను.                    అ) నేత్రం , నయనం

7. క్రింది వచన గేయమును చదివి ఇచ్చిన 5 ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి

5x1= 5

- i) ఇ) బియ్యంలో రాళ్లలా
- ii) ఆ) పాప్ డాన్సులు

iii) అ) అద్దెపల్లి రామ మోహన్ రావు

iv) ఈ) పైవన్నీ

v) ఇ) స్థాయి కోసం.

8. క్రింది గద్యము చదివి ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు తగిన సమాధానం ఎన్నుకొని రాయండి

5x1=5

i) అ) బాల బాలికలు ఆడు క్రీడలు

ii) అ) బ్రిటీషువారు నుండి

iii) ఆ) అయ్యాలరాజు నారాయణ అమాత్యులు

iv) అ) అచ్చనగండ్లు

v) ఈ) పైవన్నీ

9. కింది వానికి అడిగిన విధంగా జవాబులు వ్రాయండి.

4x1=4

i) ఈ) పైవన్నీ

ii) అ) మొదలు పెట్టడం

iii) అ) " ఎంత చెట్టుకు అంత గాలి "

iv) అ) అవకాశవాదాన్ని తెలియజెప్పుట

### భాగము - సి

10. క్రింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకు సమగ్ర జవాబు రాయండి.

1x5=5

i) తెలుగుదేశము, వ్యవసాయ ప్రధానమైన దేశము. వ్యవసాయానికి బలము గల మంచి ఎద్దులు, అవసరము. మేలు జాతి ఎద్దులను తయారు చేయడానికి, తెలుగుదేశంలో పూర్వము కొన్ని గ్రామాలలో గ్రామస్థులు, ఒక మాన్యమును ఏర్పాటు చేసుకున్నట్లు, స్థానిక చరిత్రల వల్ల తెలుస్తోంది. ఈ మాన్యానికి, "గెలుపెద్దుల మాన్యము" అని పేరు.

కనుమ పండుగరోజున పశు ప్రదర్శనములు, ఎద్దుల పందెములు జరిగేవి. ఈ పరుగు పందెములో, గ్రామంలో ఎవరి ఎద్దు గెలుస్తుందో, ఆ సంవత్సరానికి "గెలుపెద్దుల మాన్యము", ఆ గెలిచిన ఎద్దు యాజమానికి చెందుతుంది. మరుసటి సంవత్సరం, మరొకరి ఎద్దు గెలిస్తే, ఆ మాన్యము, ఆ ఆసామికి, వెడుతుంది. ఈ మాన్యము, ఈనాటి పందెములలోని 'రోలింగ్ కప్' వంటిది. ఈ గెలుపెద్దుల మాన్యములు, ప్రతి గ్రామంలోనూ లేకపోయినా, పశువులను అలంకరించి కనుమ పండుగనాడు ప్రజలు, వేడుకలు మాత్రం, తప్పక జరిపేవారు.

అక్షర దోషాలు లేకుండా చక్కగా వివరించి వ్రాస్తే 4 మార్కులు

ii) అడిదము సూరకవి, విజయనగరంలో, పూసపాటి విజయ రామరాజు దగ్గర, ఆస్థాన కవిగా ఉండేవాడు. ఒకసారి విజయ రామరాజు, సూరకవిపై కోపం వచ్చి, సూరకవిని తన ఆస్థాన పదవి నుండి తొలగించాడు. తరువాత విజయరామరాజు ఒకసారి బాదుల్లాఖాన్తో యుద్ధం చేయబోయి, ఓడిపోయి తిరిగివచ్చాడు. ఆ సందర్భంలో అడిదము సూరకవి, ఒక చాటుపద్యం ఇలా చెప్పాడు.

"ముల్లు యొక్క వాడి, మెత్తని అరటాకు మీదనే కాని, మంటపై చెల్లదు. అలాగే బీదవారైన తమ మీదనే కాని, విజయ రామరాజు తీక్షణ్యము, వాడి, బాదుల్లాఖాను మీద, పనిచేయవు" అని ఆ చాటుపద్యంలో సూరకవి చెప్పాడట అలాగే ఒకసారి విజయ రామరాజు, బాదుల్లాఖానును తరిమివేసిన సందర్భంలో, అడిదము సూరకవి విజయరామరాజును పొగడుతూ, ఇలా చాటువు చెప్పాడట.

"ఢిల్లీ లోపల, గోలకొండ పురి నిండన్, నీ ప్రశంసల్"

విషయం చక్కగా వివరించి పూర్తిగా వ్రాసినచో 4 మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.

11. క్రింది వానిలో ఒకదానికి సందర్భ సహిత వ్యాఖ్య రాయండి.

1x3=3

- i) కవి / రచయిత పరిచయం: పాఠం పేరు, రచయిత పేరు వ్రాస్తే - 1 మార్కు  
ii) సందర్భం: సరైన సందర్భం, ఎవరు ఎవరితో అన్నారు వ్రాస్తే - 1 మార్కు  
iii) భావం: ఇచ్చిన వాక్యానికి సరి అయిన భావార్థం రాస్తే - 1 మార్కు

12. క్రింది పద్యాలలో ఒకదానికి ప్రతిపదార్థ తాత్పర్య ములు లు రాయండి

1x6=6

- అన్వయ క్రమం పద విభజన 1 మార్కు  
ప్రతి పదానికి అర్థం సరిగా వ్రాస్తే 4 మార్కులు  
పద్యానికి తగిన తాత్పర్యము వ్రాస్తే 1 మార్కు
- i) పుట్టినన్నాడు + అ. = నేను పుట్టిన రోజుననే  
తడయిక = ఆలస్యం చేయకుండా  
తల్లిచేన్ = తల్లి చేతను  
తండ్రిచేన్. = తండ్రి చేతను  
విడువన్+ పడితిని. = వదలివేయబడినాను  
ఇప్పుడు. = ఇప్పుడు  
పతిచేతన్. = భర్త చేతకూడ  
విడువబడియాదన్ + ఒక్కో = వదలి పెట్టబడతానో, ఏమో  
నుడువులు, వేయున్. = వేయి మాటలు  
ఇంకన్+ఎల. = మరింక ఎందుకు  
ఈ + పాటి. = ఇంతటి ఫలాన్నే, ఇచ్చే  
నోములు. = నోములు  
తొల్లి. = పూర్వము  
కడిగి. = పూనుకొని  
నోచితిని. = నోచుకున్నాను  
కాక + ఏమి. = కాకపోతే ఏమిటి  
అనుచున్. = అనుకుంటూ  
డేందమునన్ = హృదయములో  
కందెన్. = బాధపడింది.
- ii)  
పుణ్యగుణ = పవిత్రమైన గుణములకు  
ధాముడు. = నిలయమైనవాడగు  
రాముడు. = శ్రీరాముడు  
తమ్ముని గూడి. = తమ్ముడైన లక్ష్మణునితో కలిసి  
వచ్చి. = వచ్చి  
మాల్యవంతమ్మునన్. = మాల్యవంతము అనే పర్వతము పైన

సైన్య సంఘము	= సైనికుల సమూహము
ముదంబునన్.	= సంతోషముతో
కొల్వగన్.	= సేవిస్తుండగా
ఉండి.	=ఉండి
భూమిపైన్.	= భూమండలము పైన
మిమ్ములన్.	= మిమ్మల్ని ( సీతాదేవిని)
చూచి రెండు + అనుచున్	= చూసిరండి అంటూ
మేటి	= శ్రేష్ఠులైన
కపి + ఇంద్రులన్	= వానర శ్రేష్ఠులను
పుచ్చి.	= పంపి
అందున్	= ఆ వానర వీరులలో
మొత్తమ్ముగన్.	= గుంపుగా
మమ్మున్.	= మమ్మల్ని
కొందరన్.	= కొందరిని
దక్షిణ భాగము.	= దక్షిణ దిశా భాగమును
చూడన్.	= వెదకి చూడడానికి
పంపుచున్	= పంపుతూ

**13. క్రింది ప్రశ్నలలో ఒకదానికి ఇరవై సమాధానం రాయండి .**

**1x5=5**

i) ఆడపిల్లలకు పెళ్ళిళ్ళు చేయాలంటే, పెళ్ళికుమారులకు దండిగా, కట్నాలు ఇవ్వవలసి వస్తోంది. అడిగిన కట్నము ఇచ్చి పెళ్ళిళ్ళు చేసినా, పెళ్ళి అయిన కొత్తలోనే, ఇంకా కట్నము తెమ్మని అత్తవారు బాధిస్తున్నారు. లాంఛనాల పేరుతో పెళ్ళికూతురు తల్లిదండ్రులను, అల్లుళ్ళు వేధిస్తున్నారు. పండుగ బహుమతులు అనీ, సారెలనీ, మోటారు సైకిళ్ళు, కారులు కావాలనీ, అల్లుళ్ళు అత్తమామలను పీక్కుని తింటున్నారు.

అడిగిన కట్నాలు, లాంఛనాలు, సారెలు ఇచ్చినా, కొత్త పెళ్ళికూతుళ్ళ అత్తమామలకు తృప్తి ఉండడం లేదు. ఇంక అత్తగారి సాధింపులు, అత్తగారు కళ్ళతో నిప్పులు చెరగడం, ఆడపడుచులు శత్రువులై ఆరళ్ళు పెట్టడం సాగుతోంది.

ఈ సాధింపులతో, వేధింపులతో విసిగి వేసారిన కొత్త పెళ్ళికూతుళ్ళు, ఆత్మహత్యలకు సిద్ధపడుతున్నారు. కొన్ని సందర్భాల్లో కొత్త పెళ్ళికూతుళ్ళను, అత్తమామలు కాపురానికి తీసుకువెళ్ళడం లేదు. కొంతమంది దుర్మార్గులు నవ వధువులను చంపివేస్తున్నారు. మళ్ళీ తమ కొడుకులకు పెళ్ళిళ్ళు చేసి క్రొత్తగా కట్నాలు తీసుకోవచ్చని వారు ఆశిస్తున్నారు.

ఆడువారిని అత్తమామలూ, ఆడపడుచులూ, రాక్షసులవలె పీడిస్తున్నారనీ, స్త్రీలంతా ఏకమై ఈ దుర్మార్గాన్ని ఎదిరించాలనీ, కలేకూరి ప్రసాద్, స్త్రీజాతిని ఉద్బోధించాడు.

తప్పులు లేకుండా అర్థవంతమైన జవాబు వ్రాసినచో పూర్తి మార్కులు ఇవ్వవచ్చు.

ii) సమాజంలో వచ్చిన మార్పుల పట్ల అద్దేపల్లి తన ఆవేదనను ఇలా తెలిపారు. అద్దేపల్లి ఆవేదన :

1. నాయకులూ, మేధావులూ, సినిమా తారలూ, తెలుగు టీచర్లూ బియ్యంలో రాళ్ళలా తెలుగులో ఇంగ్లీషు పదాలను కలిపి మాట్లాడుతూ, మన ప్రాణాలను నమిలి మ్రింగుతున్నారు.

2. విద్యాలయాల ద్వారా వ్యాపారం సాగిస్తున్న ఇంగ్లీషు కాన్వెంట్లు, పిల్లలకు ఇంగ్లీషు రైములను నేర్పిస్తూ, ఆ రైముల కుప్పిగంతుల క్రింద తెలుగు పాటల ఊపిరిని అణగద్రొక్కుతున్నాయి.

3. చెవులు పగిలేలా అరుస్తూ వచ్చి వేర్వేరు భావధారలు, ధన సముద్రంలో. కలుస్తున్నాయి. నిషేధింపబడిన కాబరే డాన్సులే, చట్టబద్ధమైన పాప్ డాన్సులుగా మారిపోయాయి.

4. సంప్రదాయం, ఆధునికత, సంస్కారం అనే మూడింటిని కలిపిన పంచకోళ్ళ కషాయం తాగుతున్న మాటలతో, కొత్త మనిషి తన అస్తిత్వాన్ని కాపాడుకోలేక కన్నీరు కారుస్తూ నిలబడ్డాడు. అంతర్జాతీయ వ్యాపారం అనే తుఫానులో మానవుడు తన సొంతముద్ర చెరిగిపోయిన వస్తువుగా మారాడు.

5. మనిషికి బదులు వస్తువును ఆరాధిస్తూ, ఆ వస్తువులను కొంటున్నాడు. ఒకప్పుడు అవసరం కోసం వస్తువులు కొన్న మానవుడు, ఇప్పుడు తన స్థాయి కోసం విదేశీ వస్తువులు కొంటున్నాడు. భవిష్యత్తులో తాను ఒక వస్తువు కావడం కోసం, మానవుడు తన జీవితాన్నే అమ్ముకుంటాడు.

6. ఈ రోజు మానవుడు, అనుభూతుల్ని విడిచిపెట్టి, ప్రకృతి చెట్లను పెంచి హైకూల పచ్చని ఆకులుగా ఊగుతున్నాడు. భవిష్యత్తులో గదిలోని కంప్యూటర్లలోకి ప్రకృతిని తీసుకువచ్చి, సహజమైన ఆకుకంటే ఇంకా పచ్చని హైకూల్ని తయారు చేస్తాడు.

7. పూర్వపు ఆటలయిన కత్తి పడవలు, నెమలి కన్నులు, ఇసుక గూళ్ళు, బువ్వాలాటలు, కొమ్మ ఉయ్యాలలు, కోతి కొమ్మచులు వంటి ఆటలన్నింటినీ నేటి మానవుడు వీడియోగేమ్ముగా మార్చుకుంటాడు. నేటి మానవుడు తన కాలు కదపకుండానే, ప్రపంచమంతా తిరిగివస్తాడు.

ఈ విధంగా సమాజంలో వస్తున్న మార్పుల పట్ల, అద్దేపల్లి “ఈ దారి ఎక్కడికి పోతుంది” అన్న వచన కవితలో తన ఆవేదనను వెల్లడించాడు.

**14. క్రింది వానిలో ఒకదానికి సందర్భ సహిత వ్యాఖ్య రాయండి?**

**1x3=3**

- 1. కవి / రచయిత పరిచయం: పాఠం పేరు, కవి పేరు వ్రాస్తే- 1 మార్కు
- 2. సందర్భం: సరైన సందర్భం, ఎవరు ఎవరితో అన్నారు వ్రాస్తే - 1 మార్కు
- 3. భావం: ఇచ్చిన వాక్యానికి సరి అయిన భావార్థం రాస్తే - 1 మార్కు

**15. క్రింది ప్రశ్నలలో ఏదైనా ఒక దానికి సమగ్రంగా సమాధానం రాయండి?**

**1x6=6**

i) భూలోకంలో ఒక మానవుడు, 35వ ఏట మరణించాడు. ఆ మానవుడి ఆత్మను, మృత్యుదూతలు, మరో ప్రపంచంలోని న్యాయస్థానానికి, తమ పై అధికారులు ఆజ్ఞ ప్రకారం తీసుకువెడుతున్నారు. మధ్యలో మానవుడు లేచి, తాను బ్రతికే ఉన్నాననీ, తాను భూలోకానికి పోతాననీ, మృత్యు దూతలతో వాదించాడు. ఆ మానవుడి విషయంలో ఏదో పొరపాటు జరిగిందనీ, అతడు బ్రతికే ఉన్నాడనీ, మృత్యుదూతలు కూడా గుర్తించి, మానవుడి ఆత్మను, మరో ప్రపంచం న్యాయస్థానంలో అప్పగించారు.

అక్కడ ఆ న్యాయమూర్తి, కళ్ళులేని స్త్రీ. ఆ న్యాయమూర్తి, మానవుడి ఆత్మతో తమ లోకంలో తప్పు జరిగిందనీ, ఆ మానవుడికి, ఇంకా ఐదు సంవత్సరాలు ఆయుర్దాయం ఉందనీ, చెప్పింది. ఆ న్యాయమూర్తి చెప్పిన ప్రకారము, దేవదూతలు, మానవుడి ఆత్మను అతడి గ్రామంలో విడిచిపెట్టారు.

కాని, అప్పటికే ఆ మానవుడి శరీరాన్ని అతడి బంధువులు కాలివేశారు. మానవుడి ఆత్మ, తన శరీరం కోసం, వెదకింది. కానీ కనబడలేదు. మరో ప్రపంచానికి వెళ్ళి, తన శరీరాన్ని తనకు తిరిగి ఇమ్మని, న్యాయమూర్తికి ఫిర్యాదు చెయ్యాలని, మానవుడి ఆత్మ అనుకుంది.

మానవుడి ఆత్మ, ధర్మదేవతను పిలిచింది. యమలోకంలో కంటికి కనబడని ఒక భటుడు నవ్వుతూ, మానవుడి ఆత్మకు కనబడింది. తనకు లంచం ఇస్తే, న్యాయమూర్తి దర్శనం ఇప్పిస్తానని చెప్పింది. మానవుడి ఆత్మ తనకు జరిగిన అన్యాయాన్ని గూర్చి, ఆ భటుడికి చెప్పింది. తన శరీరాన్ని కాలివేశారనీ, తాను గబ్బిలం, కప్ప శరీరాల్లో దూరాననీ, ఆ బ్రతుకు తనకు నచ్చలేదనీ, తనకు ధర్మదేవత దర్శనం ఇప్పించమనీ, మానవుడి ఆత్మ ఆ భటుడిని కోరింది.

ఆ నవ్విని యమలోక భటుడు, మానవుడిపై జాలిపడి, అతడి ఆత్మను, ధర్మదేవత వద్దకు తీసుకువెళ్ళాడు. ధర్మదేవతకు, మానవుడి ఆత్మ, తన కష్టాన్ని చెప్పింది. తనకు మరొకడి బ్రతుకు వద్దనీ, జన్మరాహిత్యాన్ని ఇవ్వమనీ మానవుడి ఆత్మ, ధర్మదేవతను కోరింది.

అప్పుడు న్యాయమూర్తి, మానవుడి ఆత్మను, "నీవు నీ ఇష్టం వచ్చిన శరీరంలో ప్రవేశించు. నీకు పూర్ణాయుర్ధాయం ఇస్తాను" అని చెప్పింది. తాను కొత్త జీవితం ప్రారంభిస్తాననీ, తన్ను ఓ అమ్మ కడుపులో పారెయ్యమనీ, మానవుడి ఆత్మ ధర్మదేవతను కోరింది.

అప్పుడు ధర్మదేవత కరుణించి, ఆ మానవుడికి పూర్తి ఆయుర్ధాయం ఇచ్చి, భూలోకంలో ఒక ప్రసూతి వైద్యశాలలో ప్రాణం లేకుండా పుట్టిన శిశువు శరీరంలో ప్రవేశించుమని, చెప్పింది. దానితో మానవుడి ఆత్మ, చనిపోయా డనుకొన్న శిశువు శరీరంలో ప్రవేశించింది.

ఈ విధంగా యమలోకంలో జరిగిన పొరపాటు కారణంగా, మరణించిన మానవుడు, తిరిగి మానవలోకంలోనే శిశువుగా, పూర్తి ఆయుర్ధాయంతో పుట్టాడు.

ii) కృష్ణవేణి, ఓ పెద్ద మేడలో, పెరటి భాగం గదిలో, తల్లి అన్నలతో, కాపురం ఉంటోంది. కృష్ణవేణికి ఓ నిరుద్యోగి అయిన అన్న, పక్షవాతం వచ్చి మంచమెక్కిన తల్లి ఉన్నారు. కృష్ణవేణి, ఏదో ఉద్యోగం చేస్తోంది. కృష్ణవేణికి, మంచి తలకట్టు, మోకాళ్ళదాకా వేలాడే జడ, ఉన్నాయి. కృష్ణవేణి తెల్లారగట్టే లేచి, వంట చేస్తుంది. పగలల్లా ఆఫీసులో బండ పని, ఇంటికి వచ్చాక మళ్ళీ వంట. ఇదే ఆమె నిత్యకృత్యం.

కృష్ణవేణికి, చల్లని ఈదరగాలిలో బయటికి నడచి వెళ్ళి, హాయిగా రెండో ఆట సినిమా చూసి, పాటలు పాడుకుంటూ, తిరిగి ఇంటికి రావాలనే కోరిక ఉంది. ఎరగని మగవారితో కూడా, కృష్ణవేణి జంకు లేకుండా మాట్లాడుతుంది. కాని ఈమెకు చావు బాజాలు అంటే భయం. ఎందుకో తెలియదు.

కృష్ణవేణి, ఆ మేడ చివరి గదిలోకి, అద్దెకు వచ్చిన యువకుడిని గురించి, అన్నను అడిగింది. ఈమె అన్న. ఈమెపై చికాకు పడ్డాడు. ఆడపిల్ల కృష్ణవేణి, సంపాదించి తేవడం, నిరుద్యోగి అయిన, ఈమె అన్నయ్యకు, ఇష్టంలేదు. తనకు ఉద్యోగం దొరికితే, కృష్ణవేణిని, ఉద్యోగం మాన్పిద్దామని, కృష్ణవేణి అన్న అభిప్రాయం. కాని కృష్ణవేణి డబ్బు మీద అన్నకు ప్రేమ. ఉద్యోగం మీద మాత్రం కసి. కృష్ణవేణి చేసే త్యాగం వల్ల, ఎవరికీ లాభం కలగడం లేదు.

కృష్ణవేణి తన స్నేహితురాలు ఇందిరతో, తనకు రాను రాను బ్రతుకంటే అసహ్యం వేస్తోందని, తన అన్నకు ఉద్యోగం రావటంలేదనీ, తన తల్లి పక్షవాతంతో మంచం ఎక్కిందనీ, తన బాధలు చెప్పుకొంది.

కృష్ణవేణి మొదట్లో మంచి నిబ్బరంగా, ధైర్యంగా తిరిగేది. కృష్ణవేణికి, ఆమె అన్న ప్రవర్తన, అసహ్యం, తెప్పించింది. కృష్ణవేణికి, జీవితంపై విరక్తి పుట్టింది. కోపంతో, తన అన్న, తన పీక పిసికేస్తే ఎంతో హాయిగా ఉంటుంది కదా ! అనుకుంది.

ఇందిర అన్నను వెతకడానికి, కృష్ణవేణి కూడా, ఇందిరతో రోడ్డు పైకి వచ్చింది. చచ్చిపోవాలనే బుద్ధి, కృష్ణవేణికి పుట్టింది. ఆ మేడలోనే ఉండే తాత, దగాపడ్డ చెల్లెలయిన కృష్ణవేణికి, అణా పెట్టి, కాఫీ ఇప్పించాడు. చావడం మంచిది కాదని, కృష్ణవేణికి ధైర్యం చెప్పి, తాత ఈమెకు జీవితంపై ఆశలు కల్పించాడు.

సమగ్రమైన తప్పులు లేని జవాబుకు పూర్తి మార్కులు ఇవ్వ వచ్చు.

### భాగము - డి

16. క్రింది ప్రశ్నలలో నుంచి ఒక దానికి 20 వాక్యములలో సమాధానం రాయండి. 1x6=6

- i) రాయప్రోలు వారి గురించి రాయండి  
రాయప్రోలు జీవిత విశేషాలు , వారి రచనలు , రచనా వైశిష్ట్యం మున్నగు అంశాలతో జవాబు వ్రాయాలి.
- ii) శతక లక్షణాలు తెలిపి మీకు తెలిసిన ఒక శతకం గురించి వివరించండి .  
శతకం అంటే ఏమిటో తెలిపి శతకానికి ఉండవలసిన లక్షణాలను వ్రాస్తే 2 మార్కులు  
రెండు నీతి శతకాలు గురించి క్లుప్తంగా వివరిస్తే 4 మార్కులు
- iii) శ్రీశ్రీ మహా ప్రస్థానం గురించి వివరించండి.  
శ్రీశ్రీ ని పరిచయం చేస్తే 2 మార్కులు.  
మహాప్రస్థానం గురించి తెలిసిన విషయాన్ని చక్కగా ఉదాహరణలతో వివరిస్తే 4 మార్కులు

17. క్రింది వానిలో ఏదైనా ఒక అంశమును గురించి 200 పదాలకు మించకుండా వ్యాసము వ్రాయుము? 1x6=6

ఉపోద్ఘాతం , వ్యాసం ఎత్తుగడలో చూపిన ప్రతిభకు 1 మార్కు

విషయ విశ్లేషణ లో భాగంగా విషయ ప్రాధాన్యత , పరిజ్ఞానం , విషయ పరిశీలన మీద దృష్టి పెట్టినచో 5 మార్కులు

జాతీయాలు సామెతలు సూక్తులు అవసరాన్నిబట్టి ఉపయోగించిన 1 మార్కు

ప్రతిభతో కూడిన ముగింపుని ఇచ్చినచో 1 మార్కు

i) డిజిటల్ ఇండియా

ii) అడవులు - ప్రయోజనాలు

iii) వార్తాపత్రికలు.

iv) విద్యార్థులు దేశభక్తి.

\*\*\*